

Udruženje poslodavaca F BiH
Mula Mustafe Bašeskije 12/3
Sarajevo
info@upfbih.ba

Široki Brijeg: 09.04.2015.
Broj: 12435-11-20-8-20

Predmet: Inicijativa za zaštitu domaćih podizvođača / dobavljača na projektima u BiH (osobito na izgradnji autoceste na koridoru 5 c)

Poštovani,

Obraćam Vam se kao član Udruženja poslodavaca sa željom da se na razini najviših instanci vlasti u FBiH ali i u cijeloj BiH pokrene inicijativa za zaštitu prava domaćih firmi, naših članica ali i svih ostalih.

Ovim dopisom želim ukazati na trenutne probleme u naplati potraživanja s kojim se susreću domaće firme koje se na velikim projektima pojavljuju kao „drugi“ partner ili podizvođač ili dobavljač stranim poduzećima, a posebice na projektima izgradnje autoceste na koridoru 5 C.

Vezano za ovu problematiku već 2010. godine Vlada Federacije donijela je Zaključak br. 365/2010 kojim su dati naputci Implementatorima projekata čija je realizacija Ugovora po uvjetima ugovora o građenju po FIDIC-u kako postupati u situacijama kada su izvođači strane firme, koje za podizvođače/ dobavljače imaju domaća poduzeća. Istina je da je ovaj Zaključak donekle zaštitio prava podizvođača/dobavljača u periodu izvođenja radova, na način da glavni izvođač ne može primiti sljedeću uplatu privremene situacije dok ne podastre dokaze da je izmirio obveze prema svim podizvođačima i dobavljačima za prethodni period.

S obzirom da je riječ o FIDIC –ovim Općim uvjetima ugovora, skoro svi ugovori imaju klauzulu zadržavanja određenog iznosa (najčešće 10%), od kojeg se prva polovina vraća uz okončanu situaciju a druga nakon isteka garantnog roka (ovakav „Cash flow“ je i sam po sebi "izrazito zahtjevan" za skromne mogućnosti domaćih podizvođača/dobavljača).

Dakle plaćanje po okončanoj situaciji i plaćanje zadržanog iznosa postaje problem i tada su domaći podizvođači/ dobavljači u potpunosti nezaštićeni. U situaciji kada su izmirene sve obveze do okončane situacije (a i dalje ostaje naplata okončane situacije i zadržana sredstva po ugovorima) ranije spomenuti Zaključak Vlade kao instrument osiguranja plaćanja više nema funkciju.

S toga Vas pozivam da ovu inicijativu tj. navedenu problematiku uvrstite u dnevni red sjednice koja je zakazana za 14.04.2015. godine na kojoj će biti prisutan i sam Premijer, te da se kao takva uputi i Vladi na razmatranje.

Cilj ove inicijative je da Vlada i u ovom slučaju ponovno reagira, te donese novi Zaključak (ili drugu prikladnu vrstu dokumenta ili instrukcije) kojim će obvezati Ministarstva i preko njih direktno Implementatore projekata (uglavnom Javna poduzeća) da osiguraju izvjesniju naplatu potraživanja domaćih podizvođača i dobavljača, a osobito po okončanjima projekata koje izvode strane firme u Bosni i Hercegovini (situacija, zadržani iznosi, ukupne isporuke, ...).

Ova problematika općenitog neplaćanja podizvođača prepoznata je i kod nabavki koje se provode po procedurama Javnih nabava u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH (Službeni glasnik BiH 39/14). Kao rješenje ovog problema novi Zakon o javnim nabavkama predviđa direktno plaćanje podizvođačima od strane Investitora u slučaju kada glavni izvođač ne izvršava obveze plaćanja po Podugovoru ili ugovoru o isporuci.

U skladu sa člankom čl.73 st 4 ZJN Ugovorni organ koji odobri podizvođača mora na uvid dobiti Ugovor sa podizvođačem što je pretpostavka da izvrši direktno plaćanje Podizvođaču. Prema tome novi ZJN je na prilično jednostavan način zaštitio prva Podizvođača u slučajevima kada glavni izvođač ne ispunjava uredno obvezu plaćanja.

Kako većinu uvjeta natječaja i ugovora, koji se provode u BiH iz kreditnih sredstava stranih finansijskih institucija, ne obavezuje primjenjivanje našeg ZJN mi građevinari smo prinuđeni na ovo ukazati i zatražiti ovakvu vrstu zaštite od najviših instanci vlasti u FBiH, a prvenstveno Vlade FBiH i nadležnih Ministarstava.

Ovim dopisom obraćam se i kao direktor poduzeća koje je u statusu odobrenog podizvođača i Partnera od strane JP Autoceste Federacije BiH bila ili je još uvijek na projektima izgradnje Autoceste na koridoru Vc dionica:

-Počitelj –Bijača, Poddionica Zvirovići Kravice,
-Vlakovo Tarčin,
-Kakanj Bilješevo,

ali i u ime drugih odobrenih podizvođača na ovom i drugim projektima u BiH (Euroasfalt, ŽGP, Entea d.o.o., Niskogradnja Laktaši, Keš d.o.o., Ferrokeš, Termobeton, BS Telekom d.o.o. i dr...) a kojima prijete ista opasnost, a to je da ostanu bez plaćanja po okončanoj situaciji i zadržanih sredstava, iako su svoj posao uspješno obavili.

Ovdje još mogu napomenuti saznanja iz osobnih kontakata iz Republike Srbije gdje iz ovakvih razloga već nastala nenadoknativa šteta njihovim građevinskim kompanijama.

Molim Vas da se ispred Udruženja poslodavaca uputi Zahtjev Vladi, da na nekoj od sljedećih sjednica razmotri ovu problematiku, te donese novi Zaključak ili Odluku kojim bi se Implementatorima projekata - Ugovornim organima (Javnim poduzećima) dala mogućnost da postupe u duhu odredbi novog Zakona o javnim nabavkama tj. da se Ugovornim organima da mogućnost ali i obveza da zaštite domaće Podizvođača i dobavljače na način da plaćanja vrše direktno na njihove račune, a u skladu sa uvjetima iz ZJN.

Ovo je posebno važno jer u zemlji trenutno ima u najavi ili su u tijeku procedure nabavke nekoliko tendera gdje ćemo se sigurno mi domaći izvođači i dobavljači ponovo svi naći u ulozi podizvođača, partnera, dobavljača, a ovo će i dalje ostati problem.

Smatram da bi se ovakvim postupcima izbjegli rizici koji trenutno postoje, a to je da strane firme koji su u većini slučajeva glavni izvođači ne „izigraju“ domaću građevinsku operativu, te im uopće ne plate za izvedene radove ili ih plate sa zakašnjenjima koja često prouzroče teške finansijske probleme a ne rijetko i bankrote domaćih poduzeća, što je i bio slučaj u proteklom godinama (što su nam u ranijim vremenima uradile slovenačke firme, a i iz drugih zemalja u regiji).

Također je vrlo indikativno da se na natječajima u BiH trenutno, uz časne izuzetke, većinom javljaju firme iz zemalja gdje je kriza znatno veća nego kod nas i ovdje sebi vide prilike za "spašavanje" (Grčka, Španjolska, Italije, Hrvatska, Češka ...), pa se mogu ipak očekivati ovi rizici (napominjem uz časne izuzetke). S toga molim, da u okviru svoje misije prosljediti ovu inicijativu Vladi Federacije BiH i zamolite za uspostavljanje nekog ovakvog mehanizma zaštite.

Nadamo se da će Vlada imati razumijevanja za navedenu problematiku te da će imati sluha za rješavanje iste, jer smo svjesni da je naš proizvodni sektor onaj na kojem je "teret" punjenja naših raznih proračuna, pa tražim da nam i institucije države u tom pomognu kako ne bi punili tuđe proračune.

S poštovanjem

Predsjednik Asocijacije građevinarstva i industrije građevinskih proizvoda pri Vanjskotrgovinskoj komori BiH

mr.sc. Ladislav Bevanda dipl.ing.građ.

